

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egyes évre 10 — kr.
Félévre 5 — „
Negyedre 3 — „
Egy órára 1 — „
Egyes száma ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

500 szavas péld. szerit 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többnyire
nyelvi és alku szerit jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-
jelek külön megvásárolandók 30 kr.

A szocializmus eszméje.

Debreczen, január 28.

A lapok cikkekben emlékeznek meg, hogy a felvidéken több helyt, sőt a magyar Kánaánban is éhínség van. A nép nyomorult s nincs meg a betevő falatja.

A felemlített vidékekhez bátran csatolni lehetett volna Magyarország minden megyéjét, mert valamennyiről elmondhatjuk, hogy népe nyomorog, éheznek. Ruhája hiányos, lakása rossz s így szegénysége mellett az idő viszontagságaitól is szenved.

Csak egyetlen rossz esztendő kellett ahhoz, hogy a dus kenyértermelő ország népének ne legyen kenyeré és még egy rossz esztendő kell ahhoz, hogy ijesztő mértékben törjön ki az éhínség egész Magyarországon.

Nemcsak pusztán a gazdasági viszonyok, hanem első sorban gazdasági politikánk s így maga a kormány hibás abban, hogy ennyire jutottunk. Ilyen körülmények között nem lehet csodálni, ha a nép a szocializmus karjaiba veti magát.

Azt beszélték és azt hitték, hogy Magyarországon nincs talaja a szocializmusnak. A tények azt mutatják, hogy igen is kedvező a talaj. Csak egyszer a szegénység kezdje szorongatni, a népet,

mindjárt termő talajra hull a szocialis izgatás magva.

Most már számuk egyre nő. A földművelő országnak nincs helyes gazdasági politikája, terményeit nem tetszése szerint, hanem osztrák érdek szerint értékesítheti. Egyszóval semmit sem tett a Tiszák, Szapáryk, Wekerlek és Bánffy Dezsők kormánya arra, hogy az országnak, mely kenyeret termel, kenyere legyen. A kis gazdák érdekeit semmibe se vették; a mezei munkás nem volt előttük számba vehető tényező. Magukról gondoskodtak ugyan, s a nagy birtokos még is részesült figyelemben, de a kis birtokos soha semmi tekintetben. Most hát az eredmény ijesztő mértékben kezd mutatkozni.

A kisgazda szegénységgel küzd és alig élket napról-napra s elégtelenségének nyíltan ad hangot. A nép éhezik s nyomorult pusztulásnak néz elé. Ebben a kétségbeesztő állapotban mindent elfogad, a mitől segítséget remél és mindenre képes, a mivel nyomorán enyhíthet. Az erkölcsök elzúllnak, a hit megrendül s a nép örömmel ragadja meg szocialis tanokat, melyek a boldogulás új útját hirdetik. A szocialis tanok immár nem helyi tünetek.

Ott vannak mindenütt a nép lelkületében, de homályosan, ferdén és félre értve. A föld felosztva, az urak üdö-

zése s más kalandos tervektől szövődött át a nép érzülete a szocialis eszmék hatása alatt.

A nép nem keresi nyomorának okát egy rossz közgazdasági kormányzat tévedésében és hanyagságában, hanem sokkal közelebb kutat. Ő csak azt látja, hogy a vagyonosabb osztály ebédjénél több a hülladék, mint az ő egész élelkamrájában. Azt látja, hogy az uri kutyája jobban él, mint a szegény paraszt és ilyenkor a vére megmozdul, arca a bosszu érzetétől gyulad ki s a szocialis eszmék homályos ködéből kibontakozik a polgári forradalom veszélye.

Eljutottunk már odaig, hogy a nép a törvényes rend örében ellenséget s a vagyonos osztályban az ő verejtékén hizott ingyenélőt látja. Ezért támadja meg a zsandárt, ezért üti le az urat s ezért fenyeget meg mindenkit, a ki egy más tekintetben nem az ő osztályához tartozik. A milliók üzennek harcot a felsőbb társadalmi osztályoknak és ebben rejlik a veszély. A szocializmus eszméje éppen úgy kíván márttyrokat, mint minden eszme, mely az emberiség történetében fölszínre jutna, hűvekre talál. A győzelem, vagy legyőzetés egyaránt harcot kíván s ez a harcz már szörványosan itt-ott jelentkezik is.

A kormány pedig azt hiszi, hogy rövid lélegzetű intézkedésekkel segíthet

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

DALAIMBÓL.

I.

Házam előtt az akaczfá kiszaradt
Összetépte zivemet a bubánat;
Szetzilálta, széjjeldúlta menyemet;
Azt a kis lányt, azt a barnát
Elfeledni nem lehet!

Zöld erdőben szól a madar szüntelen
Be jó s édes ölelni őt Istenem!
Édes mámor csikógatta lelkemet.
Azt a kis lányt, azt a barnát,
Elfeledni nem lehet!

II.

Felszállott a sarga rigó a fára...
Rá se néztem én eddig a leányra,
De mióta az a rigó felszállott:
Magszerettem kedvesemben
En az egész világot!

Szépén zöldül a vetés a határon,
Elveszlek én szép kis leányt a nyáron;
Nekünk mosolyg, nekünk nyílik a virág...
Ugy is régen házait már
Minket ez a rossz világ!

Kósa Ede.

IV. Zeneakadémiai hangverseny.

A Debreczeni eredeti tárczája.

Elégge nem méltányolható az az igyekezet, a melylyel Sz. Nagy Károly zeneakadémiáját s általa magát a zeneművészet városunk közönségével megkedveltetni igyekszik. Merész vállalkozás volt az övé minden tekintetben. Emlékeztünk rá, mennyi küzdelmet kellett a debreczeni zenekedvelők egy letének átélnie, míg oda jutott, hogy a város bőkezűsége folytán csapó utczai gyönyörű palotáját felépíthette, abban a zenedét állandó városi segélyvel megnyithatta s ime alig kapott labra, máris fel kellett hagynia — a részvéltenség miatt — a filharmonikus koncert rendezésével!

Kemény dió ez a debreczeni fül nagyon. Nehéz hozzá szoktatni a zenei képzéshez, sőt maga a fül sem puhább, a mely a zenei értéket rejti magában felebbeszettlenül. Azok a növendékek, a kik a debreczeni zenei tanítás anyagának zömét teszik, e hivatalnokok gyermekeiből kerülnek nagyrésztben, azok pedig idegen helyről beköltözöttek szintén nagy részben.

Ilyen körülmények közt aztán arra vállalkozni, hogy Debreczenben második zeneakadémiát állítson valaki, ez határos volt tervkorában az abszurdummal s ime itt is bebizonyult, hogy próba — szerencse, Sz. Nagy Károly akadémiaja egy tanítványt sem

vont el a régi zenedétől, hanem teremtett magának új zenekedvelő közönséget, a melyik nemcsak gyermekeit adta a nagyhirű igazgató vezetése alá, hanem maga is eljár hangversenyeire.

Tegnap délután, mint e sorok felirata is hirdeti, mára negyedik ilyen hangverseny volt. Valamennyiről megemlékeztünk annak idején lapunkban, hogy azonban nagyobb teret épen ennek szentelünk oka az, hogy a tegnapi hangverseny nemcsak tényleg, hanem tervezete szerinti is nagyobb szabású volt, mint az eddigiek.

A jelen sorok írója nincs abban a szerencses helyzetben, hogy zenei tudással dícselkedhetnék, laikus s mindössze az egészséges fül s esztétikailag — annyira a mennyire — kiképzett agyvelő jogosítja fel, hogy kezébe vegye a tollat, referátumot írván a tegnapi hangversenyéről, nem is akar mélyreható bírálatot lenni az előadott daraboknak s azok interpretálásának, a krónikás szerepe az övé csupán.

A tegnapi hangversenyt Sz. Nagy Károly igazgató a B i k a dísztermében rendezte, holott az eddigieket csakis akadémiaja terméiben. Ez az első nevezetessége, de volt több is, amelyek egyenesen számot tartanak és tartottak arra, hogy kiváló jelentőségűvé tegyék a tegnapi délutánt. Az egyik az, hogy maga S z o t y o r i N a g y K a r o l y igazgató az országos híró orgonaművész is leült harmoniuma mellé és habár tegnap még csak kísérőként, de mégis mint előadó

a bajon, vagy a hiányosan megcsinált jogviszonyok szabályozása által gátat emel az áramlatnak.

Pelylehet rak a vihar eleibe, hogy az fenakadjon. A most hozott törvények — mely a munkás és munkaadó közti jogviszonyt szabályozza — nincsenek megelégedve a szocialisták, sőt érdekeikre és céljaikra egyenesen hátrányosnak tartják. De hát az is igaz, hogy ez a törvény nem az ő céljaikat és érdekeiket kívánja szolgálni. Mindazonáltal számot kellett volna vetni a szocialis áramlattal, mert ma már erősebb, sem-hogy figyelmen kívül lehetne hagyni. És ha a nép nyomora fokozódik, ha egyszer a nyomor lázid fel, a szuronyok ezrei nem lesznek elegendők, hogy a mérges öklök millióival birkózzanak meg.

A kormány ezzel a veszéllyel bizonyon nem törődik. Nem is látja fán tisztán, mert a földelag az, hogy a hatalmát erősítse. A miniszterelnök ur rettenthetetlen ember, minden hatalmat saját személyéhez egyesít és Magyarországon ma minden ember, minden intézmény, minden jog és igazság g Bánffy kezében van.

Jobban mondva: a mindenható miniszter lábainál fekszik a legyőzött Magyarország.

A föld azonban mozog, dübörög a mélység s ha egyszer kitör, ki tud ellen állani az elemi erők mindenható hatalmának?

BELFÖLD.

A közigazgatás reformja. A belügyi tárca költségvetésénél — mint értesülünk — Perezel Dezső belügyminiszter részletesen nyilatkozni fog a közigazgatási reformról és különösen azon javaslatokról, melyek a miniszterumban eddig elkészültek és melyek első sorban fognak tárgyalás alá kerülni. Miután

szerepelt a hangverseny műsorán s végül az az érdeklődést keltő hír, hogy a tegnapi hangversenyen a hazai eszművészetnek egy feltűnően levő új csillaga is fog szerepelni és pedig ezúttal első ízben nyilvánosan.

Meg is telt a terem öt órára szépen. Hogy minden szék nem volt lefoglálva, azt utóvégre nem vehetjük rossz néven, mikor még a Csokonai körü mindenki számára élvezhető műsorral bíró ülésekre sem telik az meg ingyen, tegnap pedig zenei érzék, zenei vagy es belépi díj kellett ahhoz, hogy a közönség megjelenjen a Bikában; azonban már maga az körülmény, hogy minden páholy megtelt fényes bizonyítéka az előlegezett bizalomnak s a nyilvánvaló nagy várakozásnak. Megjelent a hangversenyen gr. Dégenfeld József főispán és lányával Anna a comtesse és főlegényével László Elemér es. es kir. sorhajóhadnagyval.

A hangversenyt Friedmann Sándor, az akadémia legújabb tagára a bécsi opera hangversenymestere kezdte elragadó hegedűjátékkal, amelyet Tóth Sándor tanártárs kísért a zongorán. Hogy nem kellett olyan viharos hatást, mint érdemelte és mint a második felleptével oka az a várakozás volt, mellyel a közönség az utána következő szám iránt viseltetett.

Síme kilépett a pódiumra az új csillag Rédei Szidi. Csinos szinpadai jelenség, aki rögtön lebilincselte a közönség figyelmét. A kisasszony elfogódva állt meg a zongora oldalánál, nem csekély lámpaláz között kezdte el éneket a Villars dragonyó-

a költségvetés letárgyalása után a képviselő háznak szünete lesz. a kormánynak az a szándéka, hogy e javaslatok némelyikét mielőbb a képviselőház elé terjeszti, hogy az mielőbb foglalkozhasson vele.

Bizottsági ülések. A képviselőház bizottságainak egész sora tart a legközelebbi napok folyamán üléseket. Az igazságügyi bizottság tegnap, csütörtökön tárgyalás alá vette a kisa-játításról szóló 1881 évi XLI. törvényezikk kiegészítésére vonatkozó törvényjavaslatot. A vizügyi bizottság pedig a földmívelési miniszter által a Közép-Duna egységes szabályozásáról s egyéb szabályozási munkákról szóló 1895 évi XLVIII. törvényezikk módosításá tárgyában benyújtott javaslatot tárgyalta. Ma pedig a mentelmi bizottság veszi tárgyalás alá a Miklós Ödön, Molnár Karoly, Öváry Ferencz, Nagy Sándor, Sima Ferencz és Veszter Imre képviselők mentelmi jogának felfüg-gesztésére vonatkozó bírósági megkereséseket. A kérvényi bizottság pedig a Házhoz újabban érkezett feliratokat és kérvényeket Szombaton a közoktatásügyi bizottság megkezdi a közok-tatásügyi állapotára vonatkozó miniszteri jelen tes tárgyalását.

Az állategészségügy államosítása. — Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter az állategészségügyi szolgálat államosítását tervezi. Az erre vonatkozó előmunkálatok már befeje-zésüköz közelednek. A miniszter az államosi-tással kapcsolatban az egész állategészségügyi szolgálatot újjászervezi.

Konzulok mint anyakönyvvezetők. Az allami anyakönyvek vezetéséről rendelkező törvény 79-i paragrafusára szerint, a magyar kormány fölhatalmazást adhat az osztrák ma-gyar monarchia diplomáciai képviselőjének, konzulának s ezek helyetteseinek, hogy saját kerületében magyar állampolgár születésére s halálosatára, nemkülönben a házassági törvény 29. §-a értelmében előtte kötött házasságokra nézve anyakönyvvezető gyanánt járjon el. A házassági törvény eme rendelkezésében idézett 29-ik §-a szerint pedig: „Polgári tisztviselő... az osztrák-magyar monarchia diplomáciai képviselője, konzula, s ezek helyettese a magyar kormánytól nyert fölhatalmazás kor-látain belül”.

A kormány már régebben célba vette a monarchia külföldi konzulai számára eme törvényes fölhatalmazásnak megadását. A konzuloknak anyakönyvvezetési, illetőleg polgári házasságkötési funkciókkal való főruházása

s a i ből énekelt egy részletet. P. Nagy Zoltán tenár zongora kísérete mellett s végez tevel olyan fenomenális tapsvihar támadt ami lyet reg nem hallott a Bikk a diszterme, Érés. s azért dallamos hangját minden válto-zatban biztosan használja s ez nagy jövőt jósol neki.

Ha lehet, még nagyobb volt a hatás a második számjárt, mikor is Debrecz C. d. i. x. l. e. a. n. y. a. t. é. o. e. k. e. l. e. t. o. v. a. b. b. a. K. e. r. n. Aurélnak egy kedves magyar dalat.

A kisasszony elérte zajos hatással esak-is Tóth Árpád sikere vetekedhetett aki L. i. s. z. t. Ferencz Tanárné háusa er nyi-tányát játszotta. el zongorán. Dicéretére la-gyen szabad ideznünk városunk egyik kiváló z-nészenek szavát, aki mikor a pódiumról lelépett, így üdvözölte a fiatal tanárt: „Fo-gadj a elismerésemet hogy a világ legnehezebb darabját így eljátszotta.”

De lehetetlen meg nem emlékeznünk még a s b o t h Vilma tanárnő czimbalom-játékaról s a Friedmann Samu tanár gordonkajátékaról és neje Südfeld Pa-ula tanárnő zongorakíséretéről akik nem fog-jak rossz néven venni, ha számolva a térrel csak röviden dicsérem meg őket.

A hangversenyt Friedmann Sándor hegedűjátéka, ki Huba y Jenő Carmne ébrándját és P. Nagy Zoltán Liszt Ferencz féle Rákóczy indulója rekesztette be. Sok ilyen estét kívánunk az akadémiának.

azonban sok nehézségbe ütközött, a melyeket a külügyminiszteriummal folytatott tárgyalások során csak a mult év végén sikerült elhárítani. Bánffy Dezső báró miniszterelnök, mint értesülünk, a magyar kormány nevében a mult év utolsó napjaiban ki is állította az osztrák magyar monarchia harmincznyolcz konzuia számára a fölhatalmazást, hogy ma-gyar állampolgárok születésére halálosatára s házasságkötésére nézve ez év első napjától kezdve anyakönyvvezetők gyanánt járhasanak el. A fölhatalmazással együtt megküldte a mi-niszterelnök valamennyi konzulnak a kitöltén-dő születési, halálosási és házasság kötési anyakönyvi rovatos ivatek. Az ivatek magyarul vannak megszerkesztve s azok kitöltése is magyarul történik. Azok a konzulátusok, mely-lyek személyben nincs magyarul tudó egyn, nemetül vezethetik az anyakönyvvezetői funk-cziót, a megküldött ivatek megfelelő rovatában följegyezve, hogy nyelvismeret hiányában az anyakönyvi lapot németül töltötték ki.

1848 és az oláhok. Az erdélyrezi és délmagyarországi oláhok körében mozgalom indult meg, hogy a magyar szabadságharcz ötvenéves jubileuma alkalmával megünnepeljek a negyvennyolczadiki oláh harcok ötvenedik évfordulóját, Első sorban azt tervezik, hogy Balázsfalván, a hol a lázadást kimondották, május 15-én nagy négyüest tartanak azon a nagy térségen, melyet azóta a szabadság me-zejének neveztek el. Bukarestben ugyanebben az időben a liga és diákság fogna tüntetni a magyar államcszme ellen. Végül gyűléstakar-nak indítani egy román emlékműre, a melyet Balázsfalván állítanak föl. A terv kivételre legközelebb bizottság alakul, a melynek Bu-dapestben és Bukarestben is nagy számban lesznek tagjai. A román sajtó nem csinál til-kozt e terveköl, a Tribuna egyik utóbbi számn föl is hívja a román népet a terv megvalósi-tására.

KÜLFÖLD.

Üdvözlő felirat a német császárhoz. Segnap volt II. Vilmos német császár születés-napja. Ebből az alkalomból az országos nem-zeti szövetség elnöke II. Vilmos német császárhoz Szűgyény Marich László berlini nagykövetség útján a következő feliratot in-terte:

Felséges császár! Legkegyelmesebb ur! Elfeledhetlen a magyar nemzet előtt az a pohárköszöntő, melyet felséged a mult év szeptember havában Budapesten az udvari ebéden mondott. Ez a hatalmas szózat egész Magyarországnak, az egész magyar nemzetnek szívet megzokogtatta, megdobogtatta. Felsé-ged ezen pohárköszöntője méltó volt a mi jó királyunkhoz, a kinek köszönhetjük ha-zánk és nemzetünk gyors fejlődését, felvi-rágzását, es köszönhetjük felségednek. Né-metország hatalmas császáranak hozzánk való előjetelet, barátságát es jóindulatát. S ha Magyarországnak népe az ő jó királyát vallásra es nemzetiségére való tekiotet nélkül egész a rajongásig, egész az imadásig tisz-teli es forrón szereti akkor igaz magyar lélekkel őszintén vallja, hogy az ő jó királya mellett csak felséged, a hatalmas német császár az, a kinek intő szöze a örökké nevezetes marad előtte. Mert felséged me-mutatta nekünk azt, hogy az új Magyarország a régi Magyarország muttján es alapján épülhet fel szilárdan es megingadhatlanul. Megerősített bennünket azon öntudatban, hogy a népnek nem szabad megfelelőezni multjáról, szokásairól, százas történelmi emlékeiről, ősapáink erényeiről, érzelmeiről es hagyományairól. Felséged úgy all a ma-gyar nemzet előtt, mint a hazafias szellem es nemzeti érzelem legtelkeesebb, legerélye-sebb es legfenségesebb előharczósa, zászó-vívője, inkarnációja. Nekünk magyaroknak is a hazafiság es nemzetiég eszmeje hatja hát erverésünket, gondolkozásunkat es cse-lekvésünket. E két eszme a magyar nem-zetnek is eleven leike, elő oltárköve es ka-lauzó evangéliuma. E két eszme: az isteni idealizmus legmagasabb kifejezése: Es ezek-ből kifolyólag dobogó szívvel, tüzelekkel es

minden szép, nagy, igaz és nemesre képes áldozatkészéssel kívánja hazánk és nemzetünk nevében az Országos Nemzeti Szövetség, hogy az Uristen császári felséggedet a legjobb erőben, egészségben, Németország, hazánk és az emberiség boldogulására igen sokáig éltesse! Az Országos Nemzeti Szövetség nevében:

Dr. Herczegh Mihály,
elnök:

A Dreyfus-ügy.

Zola az esküdtsek előtt.

Páris, jan. 25.

Zola Emil törvényszéki küldöttje, a törvény intézkedéseinek megfelelően, megjelent a főügyész előtt és benyújtotta teljes nevsorát a tanuknak, a kikét az esküdtseki tárgyalásnál ki akar hallgatni. E névsornak kivonatát táviratilag közzölköztük már. Itte a teljes névsor:

Lebrun-Renaud kapitány, George Merzbach, A Hans volt tüzerész, a katonai sajtószindikátus tagja. Henri de Ponbrune, Genri Dumont festőművész, baron de Vaux publicista, Emile Ferrari, a Revue Bléue főszerkesztője, Forzinette parancsnok, Paty de Clam ezredes, Dreyfus Lucete asszony, Sonffrain, Blanche de Cominges kisasszony, Cominges kapitány lovassági tiszt, de La Batut képviselő.

Mercier tábornok, Lutaud doktor, Velezallé, a parisi első hadbírósg iktatója.

Jean Casimir-Perier a köztársaság volt elnöke.

Charles Dupuy képviselő, Guerin szenátor, Lygues, Delcassé, Poincaré, Develle képviselők; id. Salles volt ügyvéd, Edgar Demanr ügyvéd a felebbviteli törvényszéknél, Collenet ügyvéd, Trarieux szenátor.

Darlan képviselő, volt igazság ügyminiszter.

Ribot képviselő.

René Goblet.

Defeuille szenátor, Marius Thevenet volt miniszter.

Picquart ezredes, az algéri 4-ik ezred parancsnoka, ezidőszerint a Mont Valerienne Gonze tábornok, Boisdoffre tábornok, vezérkari főnök.

Billot tábornok, hadügyminiszter, Henry örnagy, Grybelin irattárnok.

Scheuer-Kestner szenátor.

Leblois ügyvéd, Charavay, Bertillon, Hubbard képviselők; Yves Guyot, Teysoniéves, szakértők a felebbviteli bíróságnál; Pelletier szakértő ugyanott.

Gobert szakértő, Couard irasszakértő, Belhomme szakértő a sajnakerületi törvényszéknél. Variard szakértő ugyanott, Bridier irasszakértő, Celerier irasszakértő; Marnelle irasszakértő. Louis Franck ügyvéd; Moriaud jogtanár a genfi egyetemen.

Hericourt doktor, a Revue scientifique szerkesztője, Bourmon paleográfiai irattárnok, Paul Meyer az akadémia tagja, tanár a Collège de Franceon, Auguste Molinier.

Emilie Molinier tanár a L'ouvre-iskolán; Giry tanár, Havel akadémikus.

Esterházy örnagy.

Pellieux tábornok.

Boulaney asszony.

Panfin de Saint Morel parancsnok.

Jules Huret, Henri Casella.

Paulel hírlapíró; Gabriel Herbin ügyvéd; Pierre Quillard tudós; Severine asszony,

Jean Jaurés képviselő.

Jung tábornokné, Lalence, Duclaux akadémikus; Anatole Leroy-Beaulieu akadémikus; Gabriel Seailles tanár; Grimaux akadémikus; Frederic Passy akadémikus, Francis de Pressensé hírlapíró.

Anatole France, a francia akadémia tagja.

Peigne ezredes.

Bejelentette továbbá a küldöncz a főügyésznek az alábbi tanukat, kikre nézve fen tartja magának, hogy vagy a rendes eljárás után vagy pedig állásukra való figyelemmel,

— kivételes intézkedés útján idéztesse meg őket.

Ezek a következők:

Fiers, orosz követ Brüsszelben,

Mariskin orosz követsegi tanácsos.

Fred riker báró vezérőrnagy, főszárnysegédje az orosz szárnak, katonai attasé.

Belov-Schlattan, német nagykövetségi tanácsos.

Schwartzkoppen ezredes, volt német nagy követségi katonai attasé.

Damba, osztrák-magyar nagykövetségi tanácsos.

Schneider ezredes, osztrák és magyar nagykövetségi katonai attasé.

Polacco, az olasz nagykövetség első titkára.

Paulucci del Calboi márkí, az olasz nagy követség titkár.

Panizzardi ezredes, olasz nagykövetségi katonai attasé.

Douglas-Dawson ezredes, angol nagykövetségi katonai attasé.

Hosselin, spanpol teljhatalmu rendkívüli követ.

Echaguey Savtovo parancsnok, spanyol követségi katonai tanácsos,

A tanuk bejelentését kísérő beadványnak befejezése így szól:

A folyamodók a szóban forgó tények bizonyítására, hivatkoznak meg az össze okmányokra és iratesomokra, melyek akár a hadügyminiszter kezei közt vannak, akár pedig a különféle hatóságoknál, melyeknek az volt a megbízásuk, hogy ez ügygel bármiképp összefüggő mellékes kérdéseket kutassák és vizsgálják,

Lehetősen lévén az érintett ügyiratok másolatait megszerezni, a főügyész urhoz intézett beadványokkal kéri a vádlott és megbízottait hogy a főügyész ur úgy saját személyesen mint a váellatóság képviselőiben is intézkedni sziveskedjék, hogy az 1881 jul 29-iki törvény 52-ik §-a értelmében szerezzé be az összes okmányokat és iratokat, uvezetesen pedig a következőket:

4. A Dreyfus ügyre vonatkozó iratksomolt Benne az 1894 decz. havában a pürisi katonai kormányzó által hozott ítéletet, az eredeti bordereaut, melynek irását akkoriban Dreyfus kapitánynak tulajdonították és az összes, a védelemmel akár között, akár nem között gygyiratokról, melyek akár a tárgyaláson kívül kerültek szóka az említett hadbírósg tagjai előtt.

2. Beszerzendő az 1898 január havában az első haditanács előtt tárgyat Esterházy-ügynek iratesomaga, a szakértők véleményeivel, Esterházy örnagynak leveleivel, Garss tábornoknak leveleivel, melyek a haditanács-asztalára letételek Picquart ezredes kihallgatása folyamán,

3. Beszerzendő Picquard ezredesnek Souffrain és társa ellen hamis vád miatt emelt panaszának iratai, a melyek ez idő szerint a Szajna-melléki törvényszéknél vannak, a hol, Berulus bíró folytatja a vizsgálatot.

Egyebekben és az esetre, ha az itt érintett ügydarabok nem szereztetnének be, a mint azt az 1881 julius 29-iki törvény 52. §a rendeli, fentartjuk jogunknak, hogy a tárgyalás folyamán kerjük felmutatásukat, ahhoz képest a mint ezt az igazságnak az esküdték előtt való bizonyítása szükségessé tenné. És nehogy az a kifogas alhasson elő, hogy erre nézve kérelem elő nem terjesztett, én alírott törvényeszeki küldöncz másolatát nyujtom be a főügyészhez a kérelemnek.

A tanuk beidézését és az iratok beszerzését kéő beadványnak indokolása a következő:

A folyamodók beidézettvén, hogy igazolják azokat a rágalmazó és becsületsértő állításokat, a melyekkel vádoltatnak, alkalmasz kodnak az 1889 julius 29-iki törvény 35 §nak ítézkedéseivel.

Ebből kifolyólag és hogy az érintett törvény 52 §-a intézkedéseinek is megfeleljenek, majlandók igazolni a következő tényeket, beleertve úgy az idézésben felsorol

és minősített tényeket mielt többi tényt is, melyeket különfele személyeknek, vagy különfele testületeknek tulajdonítanak és a melyek összefüggnek azokkal, a melyekért ezek beidézettek azoktól elválaszthatlanok és szükségkép első sorban igazolandók, hogy aztán a vádoltak is teljesen bizonyíthatassak az igaz valót az ellenük emelt vád következtében.

A) Az idézésben felsorolt és minősített tények.

1. Egy haditanács, felső rendeletre, fölment egy Esterházyt, a ki arczul ütött minden igazat és igazságot.

2. E haditanács tagjai olyan ítéletet hoztak, a melynek árnyéka örökké fog kísérteni haditanácsainkban. Az első hadbírósg talán csak értelmetlen volt, a másik azonban kriminális.

3. A második hadbírósg törvénytelenséget takart, a mikor a maga részéről azt a jogszolgáltatási büntényt követte el, hogy tudva mentett föl egy bűnöst.

B) Az előbbiekkal összefüggő és azoktól elválaszthatatlan tények.

1. Paty de Clam ezredes diabolikus eszköze volt egy jogi tévedésnek, akaratlanul, vagy ártatlanul talán, — szomorú művét azonban később három éven át védte a legbűnösebb és legilletlenebb machinációkkal.

2. Mercier tábornok a bűnrészes lett, legkevésbé értelmi gyengeségből, a század egyik legnagyobb igazságtalanságának.

3. Billot tábornoknak a kezei között voltak Dreyfus ártatlanságának bizonyítékai, ő azonban elfojtotta azokat, az emberi nem és az igazság ellen elkövetett e büntnyben bűnössé lett, hogy a kompromittált vezérkart megmentse.

4. Boisdoffre tábornok és Gouze szintén bűnrészesek: Az egyik elkövette a bünt klerikális szenvedélyességből, a másik abból a testületi szellemből kifolyólag, amelyet a katonai hatóságok a szent frigy ladjává, érintetlen tetek.

5. Pellieux tábornok és Ravary örnagy gaz vizsgálatot folytattak, vagyis olyan vizsgálatot, mely borzalmasan partoskodó, elfogult volt. A naiv merészségnek örök emléket birjuk az utóbbinak jelentésében.

6. A három szakértő, Balkomme, Variard és Couarb hazug és csalárd jelentéseket terjesztettek elő, hassak az orvosi vélemény nem igazolja, hogy látási érzékük és itelő képességük meggyöngyöl.

7. A hadügyminiszterium a sajtóbar, nevezetesen az Eclairban és az Echo de Parisban gyalázatos campagnet folytatott, hogy a közvéleményt félrevezesse s hogy az elkövetet hibákat elmossa.

8. Az első hadbírósg megsértette a jogot mikor egy vádoltat titokban maradt okmány a apjan itélt el.

A megelőző kérvény benyujtása a főügyeszi iktatóban esti 5 óraker jelentetett. A főügyésznek öt napja van a törvény értelmében, hogy Zolavai és az Aurore szerkesztőjével közölje a tanuk neveit, akiket a zsüri elé idéztet.

Páris, jan. 27.

Mint az előrelátható volt, a katonatisztek, akiket Zola beidézett, meztadadjak az esküdtsek előtt való megjelenést. A hadügyminiszteriumhoz közel álló lapok közik, hogy a miniszter a tisztikarhoz tartozó összes tanuknak megparancsolta, hogy az idézésnek ne feleljenek meg. Még Valsin Esterházyt is beidéztek a miniszteriumba, ahol előszóval hagyták meg neki, hogy semmi szín alatt el ne menjen a tárgyalásra. Valónak bizonyul a hír, hogy Billot tábornok megjelenik az esküdtsek előtt, hogy ott a hadsereg nevében beszéljen és annak becsületét megvédje.

Páris, jan. 27.

Zola pörét egyelőre három napra, febr. 7., 8. és 9-ére tűzték ki, de elkészűtek arra, hogy esetleg még három nap g tart.

Damba osztrák-magyar nagykövetségi tanácsos, a ki éppen most érkezett meg Bécsből a G a u l o i s kérdésére. —

hogyan megjelenik-e az esküdték előtt, ezt felelte:

— A diplomáciai immunitás olyan privilegium, melyről én főnököm külön meghatalmazása nélkül le nem mondhatok. Megvárom miniszterem instrukcióit s azok lesznek rá nézve döntőké.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —
— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, jan. 28.

A mai közgyűlésre már megriktuk a terem padsorait, de nem mindenütt. Szóval puskapor megmaradt s ezre mindenki, mikor gr. Degefeld József főispán a közgyűlést megnyitotta.

Azonban még mindig nem került sor a kitörésre.

A vihar csak a munkástelep kérdésénél tört ki. Meg kell adni Dobieczy Sándor üzletvezetőnek, hogy sok tüzzel védelmezte az államvasutakat s különösen a saját hadseregét. A beszédének csak az volt a baja, hogy azt védte, amit nem támadott senki. A mit meg támadtak, az ellen igen gyenge érveket állított torlaszul. Azt mondta nevezetesen, hogy meg kellene változtatni az államvasutak könyvelését, ha ingyen adnák a munkásoknak a lakásokat.

Ilyet csakugyan nehéz elhinni. Vajon miért kellene megváltoztatni? Egyszerűen nem a munkások nyugtájára, hanem a bekezdési költség amortizációjára kellene elkünyveini azt az összeget, melyet ezenül lakbér fejében le fognak vonni, ennyi az egész. Az tökéletesen mindegy az államvasutak, akár az egyik zsebből előbb a másikba teszi azt a akbért s onnan fizeti az amortizációt, akár pedig egyenesen az elsőből fizeti ki. Az meg nagyon kétü állítás volt, hogy mennyi hasznot hajtának ezek az intézmények a városnak. Tudjuk, a polgármester ur is mindig azzal dicsekszik, hogy a polgárság összes adója itt marad a hivatalnokoknál. Igen, csak hogy azok a hivatalnokok, mint Abraham László helyesen megjegyezte, nem fizetnek pótdót, mi pedig fizetünk s az ő itt létük a mi rovásunkra kétszeresen drágítja az életet. Legvégül pedig felhívta Dobieczy Sándor, hogy ime a város elvállalt 10 évi befizetési kötelezettsége az államvasuti üzletvezetőséggel szemben négy esztendő múlva lejár s az üzletvezetőség azért itt marad. Éppen ez a nagyon kérdés, kérjük alassan! Bizony nagyon hamar eltalálják azt tenni Tamesvárra a hadtestparancsnoksággal egyesítve s akkor a város a maga 10 évi házbérével szépen hoppon marad. Ennyit akartunk megjegyezni a vitára. A szavazásra vonatkozólag pedig csak annyit, hogy az egész nem ér egy fabatkát. Nem pedig azért, mert a törvény annak megszabja a formáit. Ezen formákat a város egyszer már betartotta s azokat a belügyminiszter jóváhagyta. Most a közgyűlés ezt a formákkal meghozott és belügyminiszteri jóváhagyással ellátott feltételt egyszerű szöveggel elvetette s még csak a határozatnak a belügyminiszterhez a jóváhagyás végett leendő felterjesztését sem határozta el, már pedig köztulajdonit addig elidegeníteni, míg annak feltételeit a belügyminiszter jóvá nem hagyta, nem lehet, az a terület tehát az államvasutak részére át nem engedhető.

Alig csillapult azonban le az első vihar, kitört utána a másik: a közoktatási miniszter kötekedése a római, kath. gimnáziummal szemben. Csak most sült ki, hogy még hivatalosan semmit sem tud a város alapítványáról s mégis dirigálni akar.

Kiküldte a saját szatellesét, Géresi Kalmán tank. főigazgatót, hogy metelyezze meg felfogásával a közgyűlési tagok törvénytelését s mikor ez nem sikerült neki, önkakaratlanul kinevezte a debr. r. k. egyházközség által fenntartott algimnáziumot kir. kath. — gimnáziumnak. Ezzel aztán a feje tetejére állította a kérdést teljesen s hiába lett volna

ott Wolffkanak minden ékesszólása, lerontotta volna a Bakonyi Samuét, ha itt meg vizontt Abraham László el nem rontja a dolgot egy indítványval amelynek magának sincs se füle se farka, de lefőképpen nincs annak a rendelkezésnek, amely, mint jogot vele az alapító oklevélbe beiktatják. De a közgyűlésen egy pár ember megtévedt megtévedt, megtévedtek a tanácsnokok és leszavazták önmagukat. Ennél nagyobb bűn más még kevés érte őket, ha azonban csak azt érte volna hagyjuk, de érte a várost a törvényt s a józan eszt.

Részletes tudósításunk a következő: Dr. Fehér Ferenc napirend előtt megemlekezve arról, hogy II. Vilmos német császárnak tegnap volt a születésnapja s erről a közgyűlés megelégedett, ezért indítványozza, hogy Vilmos császárról nevezzen el a közgyűlés egy utcát.

A közgyűlés azzal a megokolással, hogy az utcák elnevezése tekintetében már tegnap döntötték, nem fogadta el az indítványt.

Ugyancsak dr. Fehér Ferenc kérdést tett meg aziránt, hogy a közvilágítási kérdés miért nem került a mai közgyűlés napirendjére, mint azt a novemberi közgyűlés elrendelte.

Komlóssy Arthur főjegyző felvilágosító szavai után a közgyűlés áttért a napirendre.

Az első pontja a borelleőrző bizottság szabályzatának megállapítása volt, a mit némi stiláris módosítással elfogadták.

A város szabályozási terve és az építési szabályrendelet tárgyalására vonatkozólag megválasztották a következő 18 tagot: Berger Jenő, dr. Bakonyi Samu, Györy Kálmán, Horváth István, Horváth János, dr. Kemény Mór, Kocz Elek, Nemes Kálmán, Reichmann Armin, Rösler Richard, Serly Ede, Szentkirályi Tivadar, dr. Szentpály Benő, Tóth István, Tóth Béla építész, Torday Gábor, Kovacs József ügyvéd, dr. Miskolczy Jenő.

Ekkor következett a vasuti gépműhely munkástelepeinek részre átengedő terület felvételének 10 pontjának újabb tárgyalása.

Vesely Imre tanácsnok felolvasta erre vonatkozólag a jog- és pénzügyi bizottság kitérő s a tanács elfogadásra ajánló javaslatát. Az előadó érezte, hogy az egyszerű hallás kevés az abszurd javaslat elfogadatasára, felállott még és bővebben megokolni szándékozott a javaslatot, főképen azt hangsúlyozva, hogy a 10. pont törvénytelen, tehát nem teljesíthető s így a házbéradót nem kerülnék ki.

Ha Jd Gyula tanácsnok a törvényt kezében bizonyította be, hogy nem a város kérése, de a pénzügyminiszter leirata a törvénytelen, mert a gyártelep tulajdonosa alatt a gyarmunkások részére bér nélkül átengedett lakások adómentesek.

Dobieczy Sándor hosszasan fejtegette a munkástelep előnyét, amelyeket kétségbe sem vont s csak egyetlen új dolgot mondott, azt nevezetesen, hogy az államvasut a munkásoknak a lakásokat ingyen nem adhatja.

Abraham László kifejti, hogy ha az előnyöket mérlegeljük, aligha nem a város marad az államvasutal szemben. De különben is azt az adómentességi ígéretet nagyon fontosnak nem tekintheti, mert ha egyszer a vízbe esett valaki, azt szárazon senki sem húzza ki. Azonkívül ő nem barátja annak, hogy külön városrészektől keletkezzenek. Indítványozza, hogy adják vissza a tanácsnak, hogy esküdjölje ki a telep adómentességét, ha pedig ezt elvetnék, névszerinti szavazást kér.

Dr. Burge Páter minden feltétel nélkül átadja a telket.

Dobieczy Sándor Abrahamnak válaszul, aki kijelenti, hogy ők debreczeniek és azok akarnak maradni.

Abraham László személyes kérdésben felel Dobieczynek.

Dr. Bakonyi Samu: Most arról van szó, hogy újból alku kezdődik, amelyet a kormány idézett elő, tehát a főügyész indítványát fogadja el,

Simonffy Imre kir. tan. polgármester nagy zajban elhalsztá ellen szól.

Ha Jd Gyula ismétli és Dobieczy szaveival bizonyítja, hogy a feltétel nem törvényellenes.

Elnök felteszi szavazásra első sorban Abraham László t. főügyész indítványát. A többség elveti.

Elnök ekkor ki akarja jelenteni a tanács javaslatát elfogadottnak, Juhász Ignác a tanácskozási rendhez szól s kéri a tanács javaslatát újból feltenni szavazásra, mit némi vonakodás után elrendel s az eredmény az, hogy névszerinti szavazással 74 szóval 34 ellenében hogy a feltételek 10 pontja fenntartassék, elfogadták. Ez azonban még a dolgot perfecté nem teszi, először azért, mert a főispán nem jelentette ki, hogy a határozat jóváhagyás végett felterjesztendő s legfőképen azért, mert ha a feltételekkel átengedéshez általános szótöbbség szükséges, akkor a feltételek elengedéséhez is az lett volna szükséges.

Ezután a nagyváradi utcai gyalogjárónak aszfalttal burkolását megszavazták, valamint egyhangy helyesléssel megszavazták a főiskolai olvasóterem segélyrnek 800 forintra emelését is.

A római, kath. főgymnázium ügye került most tárgyalás alá. Róncsik Lajos egyenlősen olvasta fel a vegyes bizottság szövegét alapító oklevél tervezetét, ezután a közoktatási miniszter kötekedő leiratát, aztán a jog- és pénzügyi bizottság véleményét s végre a tanács javaslatát, mely erőlyesen sikra száll a város jogai mellett s hozzatenni kívánja az alapító oklevél többi pontjait: azt a fontosat hogy az új főgymnáziumba a növények val-laskülönbség nélkül vétessenek fel.

Ezután konstataáltak, hogy a miniszterium magánúton jutott a város alapítványának tudomására s ez az alapítvány jóváhagyva még ma nincs.

Ekkor aztán Géresi Kálmán kir. tanker. főigazgató igyekezett megvilágítani a miniszter intencióját, de az nem sikerült, mert a törvény azt a mit a miniszter val, csak a kir. kath. gimnáziumokra vonatkozólag rendel a községiekre nem, legyen az a fenntartó község akár politika, akár egyházi.

Kolaj János méltatta aztán a közönséget egy ideig, de aztán fel is háborította, mikor azt mondta hogy a mint államsegélyt kap az új főgymnázium, rögtön királyivá lett. Csupa ellenmondás és civakodás volt ezután beszédének képe. Vegre is rátért az igazi okára beszédének, — hazab-szól, mert az új főgymnázium az ő kerületében van.

Wolffka Nandor védelmezte ezután a kormányt, amely szerinte a saját jogait védelmezi, mert a két egyház nem fel a város befolyásától, de a törvényt tiltja, mert szerinte csak az autonóm felekezeti iskoláknak van az a jog biztosítva. Ami a vallási önbőség nélkül leendő felvételre illeti, kijelenti, hogy az ellen nem tesznek kifogást, sőt hozzákivánja tenni egyenlő tandíj mellett. (Ejzenés és taps.)

Dr. Bakonyi Samu esatlakozik a taposáshoz, mert olyan elokvezetése, mint a Wolffka azt megerdemli. Az eddigi felszólalásnak különös okaik voltak a bosszúra, Géresi a kormányt védte, Kola a választókerületét, Wolffka a saját egyházat; ő azonban mint városi biz. tag szólal fel. A város eddigi alapítványainál ugyanez a tendencia vezetett s hangsúlyozza, hogy a minisztertel kezdve minden felszólalón keresztül végig vonult az a bizonyos szellem, a törvény szelleme, de azt a törvényből kimutatni nem tudták, mert az nincs is benne, hanem igenis benne van a 8. §-ban az ellenkező, melynek ellent mond ugyan némileg a tényleges állapot, de az megváltozik a kath. autonómia létesítésével. Meg kell különböztetni ezt a gimnáziumot attól, amivel Géresi és Kola össztelvezésztették: a kir. kath. gimnáziumoktól, mert azokra nézve igaz van Kolának, de a felekezetiokra a 8. § vonatkozik, mely rendelkezést a felekezeti fõhatóságra ruhazza. Ami a tanügyi vezetést illeti abban sincs igazza Kolának, de nem igaz az sem, hogy a piarista rend nem fog megszűnni, mert a megszünté-

tésre a pápának joga van. De azonkívül ha meg nem szűnik is meg: át lehet adni a feltevések nélkül a vezetést más rendnek, olyan- nak is, mely vesztélyt rejthet magában, amely- ből olyan ember is kikerült, aki Magyaror- szágot először katolikusá, aztán nemetté s végre kódussa akarta tenni. Ő nem akarja elodáztatni a kath. főgymnázium létesítését. Ő csak a miniszterium akadékoskodása ellen szól, amely nemcsak hogy a törvény szellemé- vel nem egyezik, hanem a betűjével egyenesen ellenkezik. Ami Wolaffka azon szavait illeti hogy a városigymnáziumra a kormány ráteszi a kezét, arra me felel a törvény 47 §-a, mely szorosán körüírja azokat a jogokat, amelyeket a kpmány a községi iskolákkal szemben gyako- rólhat.

G e r e s i Kálmán czáfolni igyekszik Bakonyi szavait, de sikertelenül.

Dr. W o l a f k a Nándor Bakonyinak felelve kifejti, hogy hezafiság tekintetében nincs szüksége védelemre.

C r. B a k o n y i Samu személyes kér- désben kijelenti, hogy ő igen igazat állított, mikor a szerzetesrendek eltörlésének körülmé- nyeiről beszélt.

D i e s ö f i József hivatkozik Ábra- hám előbi szavaira, mely szerint a minisz- ter-k milyen szívesen bégombolkoznak a vá- rossal szemben ő tehát megokolásul kijelenti hogy ő még a város jogaitól nem hajlandó engedni a miniszterrel saemben sem.

K o m l ó s s y Artur főjegyző felüldö- nek találja, hogy évek tárgyal a város s nem akadt volna egy tisztá fő, aki észrevette volna hogy itt törvénytelen dolgot csinálnak ő te- hát kéri, hogy fogadják el az alapító oklevelet javasolt módosítással.

A b r a h á m László t. főügyész úgy szeretné megoldani a kérdést, hogy az sikere- zessen s azért indítványozza, hogy az alapí- tó levél a.) pontját úgy módosítsák, hogy a város befolyását a főgymnáziumi bizottság- ba küldött tagok által annak a törvényke- retében biztosított korlátai és módzatai sze- rint gyakorolja.

Ekkor aztán **K o l a János** is visszavon- ta módosítását és a tanács javaslatát a köz- gyűlés az Ábraháméval szemben 51 szóval 32 ellen elvetette s ezzel kiadta kezéből az egyetlen valamire való kikötést melyet kért a 100000 frtáért.

Nem is érdeklődött a többi tárgyak iránt senki: Szó és vita nélkül valamennyit a ta- nács javaslata szerint intézték el. A közgyű- les fél 2 órakor véget ért.

Ujdonságok.

*** Bizottsági tagok választása.** A teg- napi városi közgyűlésen egészítették ki illetve alakították meg a különböző városi bizottsá- gokat. Így a j o g - é s p é n z ü g y i bi- zottságba beválasztották Kardos Lászlót, a g a z d a s á g i bizottság hiányzó tagjai helyébe beválasztották: Huttli-sz. Kázmért, Dezsőffy Aurélt, Dragotta Miklós, Fried Leó, Kerekes Géza, Nemethy László és Szabó Ant- al ügyvédet. A n y u g d i j e l l e n ő r z ő bizottságba beválasztották Rottler Béla törv. bírót, az é p i t é s i bizottságban hiányzó tag helyére Bechert Manót, a k ö z e g é s s é g ü g y i bizottságba: drt Csikos Sándor, a n é p n e v e l é s i bizottságba Szilágyi Imrét választották be. Az i s k o l a s z é k i bizottságba új tagok lettek Csiky Lajos és Stahl Géza; a s z i n h á z i bizottság tag- jai a régié maradtak; a k ó r h á z i bi- zottságba új tag dr. Legányi Gyula: a s z á m o n k é r ő s z é k tagjai továbbra is Lengyel Imre és Szabó Kálmán maradtak. A szervezeti szabályzat 210. és 216. §. alapján három felü g y e l ő bizottsági tagokul újból megválasztották Komócsy Dezső, Kern- hoffer József és Konecz Elek.

*** Új tiszteletbeli tanácsnok.** **K o n e z** Ákos városi közlevéltarost, a Debreczeni El- lenőr felelős szerkesztőjét és a Vidéki hírlapírók szövetsége helvivalasztmányának elnökét gróf. Degenfeld József főispán a mai városi közgyűlés befejezésével tiszteletbeli tanács-

nokká nevezte ki. Ez alkalomból a debreczeni hírlapírók helyi választmányának tagjai ma- déluután testületileg tisztelegtek a kitüntetétt hírlapíróknál.

*** A debreczeni löversenyek.** A debri lovaregylet e hó 19-én közgyűlést tartott melyen megállapították az idei löversenyek idejét és módzatait. A löversenyek ez év ápr. 16 és 17-én lesznek. Az első nap hat futam es utána a mezei gazdák versenye, A nevezések ápr. 7-én este zárulnak Engesser József lovar egyesületi tiltkárnál.

*** Nyílt kérdés az izr. hitközségi kép- viseletestületi tagok választására** kijelölt sza- vazatszedő bizottság elnökéhez! Több izr. választó által a következő sorok közlésére kéretünk fel: A debreczeni status-quo izr. hitközség képviselőtestületének szavazat utján történendő megválasztása alkalmából az elő- járáság egy hivatalos listát (Felhivas) nyom- matott, mely minden szavazati joggal bíró hitközségi tagnak megküldetett. Mivel azonban az így előre elkészített és kinyomatott sza- vazólapok használata egy más vallásfelekezeti- nél nemrégiben is konfliktusokra adott alkalmat, szükségesnek tartjuk, hogy a választási elnök urhoz kérdést intézzünk az iránt, hogy a szavazásnál esakis e nyomtatott listát tartoznak-e a választók használni, vagy pedig szavazhatnak-e bármilyen szavazólapon s bár- mely, tetszés szerint összeállított listával?

Több választó.

*** Iskola ünnepe.** A mesterterezai ev. ref. leányiskola növendékei szép ünneppielvel fejjük megünnepelni márczius 16-ának emlékét. Bő és tartalmas műsort állítottak össze, amely méltó módon öleli fel mindazon dolgo- kat, amelyek a márcziusi nagy napokra vonatkoznak. Így lesz hazafis szavalt, ének, felolvasás s azonkívül a növendékek előadják Rudnyánszky Gyulának »Álom az erdőben- cz. tündéres színjátékát. A hazafis ünnepeket meg is fogják ismételni olyanformán, hogy márczius 15-én délelőtt 10 órakor és este 5 órakor tartanak egy-egy előadást. A délelőtti ünnepekre szívesen látunk bárkit az érdeklő- dő közönség soraiból, délután azonban csak meghívott vendégek jelenhetnek meg.

*** Vasuton feledett munkások.** Nagy tömeg ember követte tegnap deután azt a ket sajtáságos öltözötű prme: kozak sapkás embert kik erdőirtő fűrészeit a hátukon czeplve s valami érthetetlen nyelven beszélve mentek egy rendőrrel a kapitány elé. Valami Stajjuk Peter nevű vállalkozó felelte őket a vasuton és a szegény Panczosak Vasil és Czap Peter itt idegenbe senkítől meg nem ér- ve, egy krajezár pénznélküli állott s nem tu- dott volna tovább utazni, ha a rendőr főkapit- ány-ság el nem látja őket kényszer utlevéllel Galeziába.

*** Adomány a népkonyhára.** Károly napján este nagy társaság gyűjt egybe Szi- lágyi Károly házában. A vendégszerető gazda ünnepelte barátainak körében születés és név- napját s egyuttal évfordulóját annak, hogy ezélt 32 évvel e napon nyerte el ügyvédi oklevelét. Egymásután eredtek a felköszöntők a házi gazdát s a vendégszeretőben paratlan kedves nejeire. De mégis a legszebb, legtartal- masabb köszöntővel állott elő a derék házi gazda, midőn a társaság éjjezése közt kije- lentette, hogy a népkonyha szükségeinek fe- dezésére 50 frttal járul, a mely szép összeget egy ott levő barátjának át is adott, ki azt illető helyére el is juttatta. — A szegények hálafohása k i s e r j e utain a nemeslelkű adakozókat s vajha az ő példája ne maradna eredménytelenül. Vigad- jatok, de ne feledkeztek el azokról, a kik éheznek. E sorok írója tudja, hogy ezt a szegény Károly megnehezte volna, hogy ezt a szegény- menynt nyilvánosságra hozta, de világosságra kell hozni a jöcelekedet, hogy annak fénye- nél mások is viagoskodjanak. Míg közöttünk ilyen példaadók jarnak elől, nincs okunk aggodalomra, csak ne lohadjon a lelkesedés tűz. Ki-ki a mint tehetése enredjgyekezék enyhíteni a mint nyomoron s aldva emlegetik nevét. Ennél nemesebb czélra nem adakozhat- nak. Szegények gyöngye gyémántgyönggyé változik.

*** A pápa engedett.** A pápa nem rég brevét bocsátott ki, a melyben megzigorította a szerzetességet, s különösen szigorú sza- bályokat hozott a ferenczrendiekre. A ma- gyarországi ferenczrendi atyák körében nagy elkeseredést okozott a pápai rendelet, sokan kiléptek a rend kötelékéből, mások megtagad- ták az engedelmességet, a szezediek fölter- jesztésben tiltakoztak a szerzetesi élet tu- l s a g o s m e g s z i g o r i t t a s a ellen. Most azt az érdekes hírt telegrafálja szegedi tudósítónk, hogy a pápa engedett a ferencz- rendiek kívánságának. Ma érkezett meg a szegedi házfőnökhöz a provinciális útján a pápa legújabb rendelkezése, hogy a magyar- országi ferenczrendiekre hozott, előbbi összes rendeleteit érvényen kívül helyezi. Orbán Juvenalisz házfőnök az örvendetes pápai rendeletet azonnal kihirdette a rendtársaknak.

*** Nagy lopás a vasutnál.** A pályaud- varon levő kir. távirda építési raktar kapu- jánál Budapestre szállítás végett nagy halmoz- kintári távirdaépítési anyag állott becsoma- golva. A becsomagolt anyagból ösmertelle tel- tesek 3 hordót feltörték és abból 352 db vas- taróvasat, 210 darab horganyozott csavaros- ta tóvasat, 15 darab négyszög fejű csavart 15 darab egyenes tartóvasat loptak el, mint- egy 210 forint értékben. A tolvajlast Kron- János távirda feügyelő vette észre, ki jelen- tést is tett a rendőrség felé. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

*** A »Kölcönös Segélyző Egylet.** igazgatósága figyelmezteti mindazokat, kik a szövetkezet tagjaiul belépni óhajtanak, hogy csak jan. 31-ig lehet kesedelmi díjak fizetése nélkül beiratkozni.

Furesa esküvő.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, jan. 28.

A sors, a világ egyeem legnagyobb drámairója nap-nap után gondoskodik arról, hogy az embernek az élet szupadán változatos műsort alkosson eljátszás céljából.

Tegnap igen érdekes historia foyt le H. Böszörményben, méltó a sors szépsé- lyéhez.

Megirtuk ugyanis néhány nappal ezelőt, hogy Pöcsi Gáborné h. böszörményi lakos, ismert tolvajné, ki bünös üzeméért már számtalan büntetést állott ki, Eisler Izidor helybeli rófos kereskedő üzletéből egy vég- vásznot akart ellopni, de észre vették s átadták egy közelben állott rendőrnek, ki a H k e r. k a p i t á n y s á g elé állí- totta.

A kapitányság toloncz uton akarta Szob- boszlóra szállítani s egyelőre börtönbe helyezte el.

Míg ő börtön komor falai közt el- mékedett bünös tetén, sok történet, melyről sejtteni sem mert volna.

Tegnapra volt kitüzve t. i. a tolvaj asszony fiának esküvője H. Böszörményben egy odaváló szép leánnyal. — A nyoszolyó leány szerepét a vőlegény huga vállalta ma- gára s be is illett annak, hiszen úgy su- hogott rajta a drága selyem szoknya s úgy ekeskedett fejen a gyönyörű selyem kendő, hogy megakadt rajta a szem mindenkinék. A legények szerelmesen, az asszonyok irigy- kedve tekintettek reá s nem egynek az a gondolat támadt agyában, hogy honnan is telik mizdez.

Nem kellett soká tépelődniök; megkap- ták rá a feleletet.

Gyülekezett a násznép a vőlegény há- zánál. — Ujabbnál újabb vendégek érkeztek csengős-bongós szekereken, felpántlikázott lo- vakkal. Huzta a c z i g á n y s z a k a d a s i g.

Csak az örömanya hiányzott. Kérdőszó- ködték utána; de sem a vőlegény, sem a huga nem tudták megmondani hol letét.

Hej ha sejtették volna a tisztelt van- degek, hogy az örömanya a debreczeni börtönben busul . . .

Eppen szekerre ültek valamennyien, hogy

a menyasszonyhoz menjenek, midőn szuronyos csendőrök megállják kiáltottak s bevezették a vőlegényt és hűgát a szobába.

Volt nagy meglepetés. Moraj hangzott szerte a vendégek ajkáról. Egymástól megdöbbenve kérdeztek:

— Mi lesz itt.

Többen az ajtóhoz surrantak hallgatóni, s nagy dolgokat halhattak, mert keresztel hánytak magukra, úgy távoztak onnan.

Nagy sokára aztán kijöttek a csendőrök a szobából, egy nagy batyut hoztak magukkal s a vendégek csak akkor tudták meg, mit rejtejt magában a batyu, midőn a siró és piruló nyoszolyó leányra tekintettek. Nem suhogott rajta a selyem szoknya, sem a selyem kendő, elvették a csendőrök, meg egy uri ember, a ki velők volt.

Hogy is ne, hiszen lopott tárgy volt az mind, valamennyi!

Hire futott Bőszörményben a rendkívüli esetnek s miak az lett a végző és tragikus következménye, hogy a menyasszony azonnal visszaküldte a jegykendőt azzal a vőlegénynek, hogy ilyen familiába nem akar belekeveredni.

H. Bőszörményben most mindenki erről a lakadalmi históriáról beszél.

A csendőrök által eszközölt motozást Eisler Izidor kérte. Neki erős gyauja volt, hogy Pöcsi Gaborné lakasan lesznek idegen tárgyak, a mennyiben ő is többször lopáson érte az asszonyt, de lopáson érte számos helybéli kereskedő.

Ma tették át az elkobzott tárgyakat a II. ker. rendőrkapitánysághoz, melyek körülbelől ezek:

2 vég fekete selyem, 1 vég szürke selyem, 1 vég sötét selyem, 8 finom selyem kendő és ruhaneműek.

A motozásnál Eisler egyik segédje is jelen volt s ő jelelte meg a czéggől ellopott árukat. Azonban oly tárgyakat is találtak, melyek nem az ő főnöke üzletéből valók.

Pöcsi Gabornét ma hallgatta ki a rendőrkapitány. Roppant megvolt lepve: midőn az általa ellopott holmikat meglátta, de még inkább megrémült az esküvő szomorú végétől, melynek egyedül ő az oka.

Bevallotta, hogy szövetséges társai vannak, kikkel rendszeresen üzle a lopást Debreczenben ebben az ügyben s így számos elfogatások fognak történni.

A tolvaj asszonyt ma átkiérték a kir. ügyészség börtön-be, hogy a törvényszék kiszabja rá a megérdemelt büntetést.

Színház.

A királyné dragonyosa.

Ez a 3 felvonású nagy operette került tegnap este előadásra eléggé kis közönség előtt.

A szereplők hatalmas ambícióval működtek s igyekeztek kihasználni azt a szerepkört, melyet számukra a darab nyújt, hogy játékaikkal pótolják azt, amit magában a mű mesejében hiába keresünk: agyónyörködést. Így aztán a darab, melynek eszméje — leszámítva néhány eredeti humoros részletket — csak elcsépelet dolog, nyújt némi vágyat többszöri látásra is.

Játékaról nem igen beszélhetünk, mert hiszen nem volt mit játszania. Énekével azonban a közönség tudott szívéhez ferközni. — Belardoise grófné (Loesarekné) jól volt alakítva, bár ez a szerep is hasonló a dragonyos kapitányéhoz, melyben kevés az előadni való.

Mikós kőműves mester (Szentés) Sedain kőműves inas (F. Kállay L.) és Rózsa (Serfőzy Gy.) igazi jó szerepek s adtak elő úgy őket hogy élvezettel nézte végig a közönség minden mozzanatát.

Sziklai vén gigerlije nagy derűtséget keltett s olykor-olykor hangos nevetésre fakasztotta a közönséget.

Rubos, mint Pampfil jól játszotta meg szerepét s a II. felvonásban Rózsi ablaka előtt produkált énekével olyan hatást keltett, hogy ismételnie kellett. Hangjának lágy rez-

gése s érzelmenek mélysége nem hagyta a közönséget hidegen s ezt tapssal juttatta kifejezésre.

Bartha Örnagya kevéssé volt szerencsés alakítás, annál erősebb volt Püspöki a Casso ullette szerepében.

A közönség nagy része eleintén szinte unatkozott. A galamb turbekolas pedig annyira próbára tette türelmét, hogy kétségbeesve tekintett a kijarat fele, ettől az iszonyu lépes vesszőtől, mely az érdeklődés röpke márdarát akarta minden aron foglyul ejteni. — Szerencsére aztán elhalt ez a jelenet s a következőknél már ott röpkedett a madár önkéntelen is.

Általában véve jól mutattot a közönség s számos tapssal jutalmazta meg a szereplők örekvésait.

—cs.—

Színházi hírek. A váltakozó és szünni nem akaró sajnálatos megbetegedések folyamatos zavart okoznak a színház igazgatóságának a műsor összeállítására és betartására körül.

L. Komáromy Mariska asszony ma a következő sürgőnyt intézte Komjáthyhoz:

»Reméltem, de lehetetlen meg énekelnem, egy heti halasztást és az esetleges zavarért boesánatot kérek.«

Fenyéri, Szathmáry és a kasszaszemélyzet számos tagjának betegségségevel számolva, az utolsó pillanatban ilyenforma műsört tesz közé az igazgatóság a legközelebbi napokra:

Pénteken, január 28-án »A libapásztor« helyett bérletszünetben, felhelyárrakkal: »Az új honpolgár, vagy Goldstein Számi.« Kövesi Albert népszerű énekes életképe.

Szombaton, január 29-én páratlan bérletben »A kék asszony«, Varney nagyszerű operettje.

Vasárnap, január 30-án délután felhelyárrakkal »A suhanzó operette; este »Bánk bán« Katona I. tragédiája.

Hétfőn január 31-én »Fekete gyémántok« Jókai Mór színműve.

Kedden február 1-én »Durand és Durand« francia vígjáték.

Szerdán, február 2-án ujdonságul először »Folt, amely tisztít«, a nemzeti színház legújabb nagyszerű ujdonsága, 5 felvonásban, írta: Echegaray José, fordította: P a t t h y Károly.

Csütörtök, február 3-án másodsor »Folt, amely tisztít.«

Az igazgatóság kész tervvel rendelkezik a további napok műsorára is, de azt nem adja közre, nehogy az előre nem látható, de könnyen érthető megbetegedések újból meghusítsák azt a jóhiszemű törekvést, melylyel az igazgatóság nemcsak a maga, hanem a nagyközönség érdekeit is szolgálni óhajlja.

Epen a közönség köréből vett azon tájékozatlan és méltányosság nélküli egyes megjegyzések, melyekkel az igazgató nemcsak okadatolt és jogos, de kényszerül intézkedéseit és jóindulatú terveit varatlanul megzavaró bajait bírálgatják, lehetetlené teszik, hogy a színház irodája egyelőre a legeskeletyebb programmszerű igérettel is lépjen a nyilvánosság elé.

Pulszky — ártatlan!

Debreczen, jan. 28.

Sok szegény ember botlott már meg két év óta, majd mindegyik fölött itelték már, csak Pulszky Károly az, a kinek ügyét még mindig vizsgálják, tanúskodnak rajta s végre is kisütik, hogy — ártatlan. Az ország pénzt feosszrelie el az országos képtár igazgatója, mégis ma kimondotta rá a királyi tábla, hogy a további eljárást ellene meg kell szüntetni.

Pulszkyval a heccz már akkor kezdődött, mikor becsukták a bolondok hazába, onnan pedig kivitték a fogházba s kezdtek elmebeii alapotat megügyelni. A vizsgálat pedig folyt eleve s az orvosszakértők közül egyik épelműnek, a másik elmezavartnak tartotta Pulszkyt.

A legfőbb orvosi tanácsban a sikkasztó

igazgató ügye bomlást okozott s nagyon sok kiváló tudós lemondott tisztéről. Végre is úgy döntött az igazságügyi orvosi tanács, hogy Pulszky csak akkor volt bolond, mikor az ország pénzt költötte el, ma azonban józan-eszü, mint akármelyik uriember.

A vizsgálat befejezése után az ügyészség indítványára Pulszky Karolyt hivatalos sikkasztás büntette miatt helyezték vad alá, mely határozat ellen Pulszky Karoly felebebezt.

A királyi ítélőtáblának I. büntetőtanácsa Sárkány József elnöklele alatt ma foglalkozott ezzel a hosszan elhúzódó bűnüggyel, melynek előadója Dessewffy Marczel bíró volt, szavazó bírák pedig Kállay Adolf, Burg Lajos, Türi Szilárd; jegyző Sztójkovits Tivadar.

Az előadó ismertette a bűnper bő anyagának iratait, melyben a képvisárlások ügye apróra el van mondva. Ismertette, hogy a vádindítvány szerint jóval kevesebb az az összeg, mely Pulszky kezén elveszett, mint a mennyit a vizsgálat megindításakor Pulszky Ágost, vádolt bátyja Pulszky Karoly helyett a közkutatási miniszter kezéhez lefizetett. Az eikkasztói összeg nem rug többre ötvenezer forintnál.

Az orvosi véleményekkel is bőven foglalkozott a királyi ítélőtábla és dr. Nagy Dezső védőügyvédnek terjedelmes felebebeszéssel is.

A királyi ítélőtábla hosszas tanácskozás után a budapesti királyi törvényszék határozatát megváltoztatta s Pulszky Karoly ellen a további eljárást megszüntette.

A királyi tábla indokolásában kimondja, hogy az objektív és szubjektív büntetőmomentumok hiánya miatt kellett a törvényszék vad alá helyező határozott megváltoztatni.

Az adókezelés komikuma.

Eötvös Károly a minap vidam kedvében sok józú elmésséget szórt el a képviselőház folyosóján. Az emberek csoportosan álltak körülötte és kacagva hallgatták. A többek közt az adókezelés furcaságait mutatta be az ő zamatos humorával, ekképpén:

— Valamikor évekkkel ezelőtt lakott itt Budapestén egy U j v a r y nevű ember, azután egy U r v a r y és egy U r h a z y nevű polgár. Valamennyinek az adóját következetesen U r v a r y n vették meg. A szegény Urvary egy darabig protestált meg tiltakozott, meg futkosott fűhöz-fához, de semmit sem tudott változtatni a bajon: fizetett, a mit csak kívántak tőle.

— Egyszer meg, beszélé tovább, magam voltam szemtanúja egy furcsa jelenetnek. Az adóhivatalban volt valami dolgom. Sokan voltak, a többek közt egy suszter inas, a ki két ujjá között, mint valami mérges állatot tartogatott egy papíros. Adóntes volt. Vegre rákerült a sor a fiura s az adókönnyel (nagyon humánus ember volt) szöbe állt vele.

— Hát magának mi kell, ücsém?

— Ezt hoztam, kérem alásan — s oda nyújtja a veszedelmes papírt.

— Ez adóntes, látom. — Hát mit akar vele?

— Kérem alásan, mondja a gyerek, hiba van abban az irásban. Az én edes anyám nem tartozik 2 frt 72 kr. adóval, hanem 1 frt 70 krral.

— Igen? no majd utána nézek.

Főllapoz egy sereg ménkü nagy könyvet, aztán bólint a fejével s kijavítja az intést 2 frt 72 kr helyett 1 frt 70 kr. Azzal visszaadja a fiúnak.

A gyerek aznban nem akart most sem távozik.

— Hát most sines rendben? kerdi a hivatalnok.

— Most sines rendben, kérem, feleli megint az inas, — Mert az én edes anyám nem születző, mint itt írva van, — hanem szatóc.

— Szatóc? — csodálkozik a tisztviselő.

Megint elveszi az intést, megint lapozza a ménkü nagy könyvet, megint kijavítja a

téves adatot s visszaadta újra az intést a fiának.

Ez azonban nem tágit.

— Hát mi baj van még?

— Kérem, mondja a gyerek, az én anyám nem lakik a Tehén-utca 68-ik sz. a. hanem Kőbányán — és a Szentkirályi utcában.

A tisztviselő ismét elveszi az intést, ezt is kijavítja. — Az inas még most sem mozdul.

Hát mi hiba még?

— Az kérem, hogy az én anyámat nem Szvoboda Eszternek hívják, — hanem Szvoboda Erzsébetnek, hát azt is tessék kijavítani.

S a tisztviselő kijavítja azt is és csak annyi szemrehányást tesz a fiúnak, hogy mért nem mondta azt mindjárt?

KÖZGAZDASÁG

A természet téli működése.

A természet pihen, de amellől folyton működik télen is. Előkészíti a talajt a legközelebbi termésre. Ennél az előkészítésnél a legfőbb szerepe az élelnek van, amennyiben a növények annál több tápanyagot nyernek, minél több élel képes a földbe behatni. Minden tehát, ami a talajon levő kövek szétmúlására s a földek porhanyítására befolyással van, elősegíti egyúttal az anyag képződését is.

A fagy a földben levő apró kövekre és szántóföldjeink talajára osztó hatással van. A kis köveket még apróbb részekre osztja szét, s így a levegő hova-tovább nagyobb felületet talál, melyre bontólag hathat. Igen fontos e tekintetben a nehéz agyagos földek szétmúlása a megfagyott göröngyök olvadásánál amennyiben ez által a föld tulajdonsága rövidebb, hosszabb időre igen előnyösen megváltoztatik.

Az előbb igen szívós, mindenhez odata-pado vagy kemény göröngyös agyagdarabok meglazulnak s könnyen megművelhetők, ami oly előny, mely úgy a szántásnál, mint a kapálásnál mutatkozik legjobban. Az olyan talajt, mely a télen jól átfagyott, a rákövetkező nyáron igen könnyen lehet megművelni, ami különben minden gyakorlati gazda előtt eléggé ismeretes.

A téli fagyok a levegő hatását a talajra nagyban elősegítik, az által, hogy különösen nehéz agyagos földben repedések tomadnak, melyeken át a mindent felbontó élel a föld belsejébe hat s ott működik. Homokos és humuszos talajokon is repedések nem támadnak, de az ily talaj, már anélkül is oly alkotásu, hogy a levegő szabad behatását mi sem gátolja.

Van a télnek az említetten kívül még egy más igen fontos feladata is, a föld nedvességét nem nyerhet, a növényzet nyáron csak tengődni fog a nedvességgel az alsóbb rétegek telnek meg, hogy így növényüket a szükség idején, tehát száraz nyáron vízzel táplálják.

Bármily esős is a nyár, ez a téli nedvesség hiányát soha sem fogja kellően pótolni mert a nyári esők csak kis része hat le az alsó rétegbe, a legnagyobb része pedig gyorsan elpárolog a mi télen kevesebbé történhet, vagy éppen nem, akkor, ha a földet hólepel borítja, mely alatt a nedvesség más távozási utat nem talál, a földbe fog szívárogni s azt telíti.

Ha tehát a természet téli pihenése mellett sem télen hanem folyton működik, a gazdának a ki azt akarja, hogy a természet e működése annál eredményesebb legyen, szintén jut feladat, mely abban áll, hogy a természet működését a maga részéről elősegíti, könnyíteni igyekezzék, ez által, hogy a talajt jóvaló és megfelelő művelés által nyitva tartsa hogy minél több levegő és minél több nedvesség szívároghasson annak a só rétegeibe.

Különösen arra a gazdákra nézve fontos hogy földjeiket ősszel megszántsák s így elő-

készítve adják át a télnek, kiknek nehéz agyagos földjeik vannak.

Az ily földeket még akkor is kellene a tél bekövetkezése előtt fölészántani, ha a talaj nedves s ha szántás által nagy göröngyök támadnak is, melyeket a téli fagy és az élel behatása majd porhanyókká tesz. Az ily földektől, melyekbe a téli nedvesség könnyebben felszívároghat, aránytalanul jobb termést remélhetünk.

A télre való szántást, tehát egy gazdának sem kellene elmulasztani, mert ezáltal csak magának okoz veszteséget, ép úgy mint a saját termését szaporítja az, ki a természet működését elősegíteni igyekszik.

CSARNOK.

Atyafilátogatás.

— A magyar társadalmi életből. —

A Szabad Lyceum estélyén 1898 jan 22-én

Elmondta: **Eötvös Károly**

Folytatás és vége,

Igy gondoskodtak a nemesi családok, tanukról, pedig sokszor nem is tudtak, hogy miért vannak diáttban az atyafilátogatások.

Mit értett a törvény, mit értett a társadalmom az alatt, hogy atyafi? Ez ma könnyen megmagyarázható dolog; értjük alatta az ősz szes rokonságot. Pedig ez a magyartörvényes intézmények szerint ugyanannyit jelentett, mint ma ez a szó: testvér. S régi nemesekek volt egy találós kérdésük, amely így szól.

— Mikor egy a kettő és mikor kettő az egy?

Erre a felelet:

— Két atyafi egy testvér. — Tudniillik ha egy apának két fia volt a két fiu egymással szemben atyafi és testvér volt.

De neveztek a testvért vérnek is. Mikor a nemes ember kiment korteskodni azt mondotta, hogy »Vérem« !, azt értette, hogy »Testvéreim« !

Családnak, aki azt hinné, hogy a régi nemesi életben azok voltak testvérek, akik egy apától anyától születtek.

A törvény világosan kimondja, hogy frater vagy sororos mindazok, akik valamely közös ősi jószágból egyenlő osztályra vannak jogosítva tehát testvér vagy nővér volt, ha tizedizigleni unokatestvér is, mindenki aki valamely nemesi birtokból egyenlő osztályra tarthatott igényt.

Az egyenlő osztályos jus megállapításához és kinyomozásához ismerni kellett a leszármazásnak fölfelé menő fokozatait. A latinban a fölfelé menő fokozatot így jelölték: ego, pater, avus, proavus, attavus, — a magyarban: én atya, nagyapa, öregapa, ősapa, szénapa s dédapa. Ugyanígy nevezik az anyai őseket is, de dédanya mincs, — a dédanyát úknek nevezték, noha még Jókai munkáiban is mindenütt dédanyáról olvasok.

1848 előtt az örökési jog végtelenül fölment, egész Árpád idejéig. Ha valaki be tudta bizonyítani, hogy Szent István korában jöttek be ősei s akkor szerezték birtokukat az első szerzők egyenes leszármazottjai perrel megtámadhatták a birtokot, ha annak tulajdonosa végrendelelet nélkül halt meg. Az osztrák törvény csak hat agra szorította a megtámadhatást s a mi felsőbb bíróságaink is ugyanez elv szerint szoktak ítélni.

Hogy az atyafilátogatás mit jelentett egyetlen példával fogom földeríteni. Ezelőtt tizenégy évvel meglátogattam engem egy fiatal öreg asszony, félig nemesi, félig parasztruhában, de tisztán, csinosan öltözködve Bemutatta magát, hogy ő Thibay-utód. Ugy szólított, hogy »kedves uramócsém! Megörültem, s kérdeztem, hogy rokonok vagyunk-e?

— Igen.

— S hova való?

— Duna-Szent Györgyre, Tolnába

— Aztán mi járta van?

— Azt a kis Thibai örökséget ideje volna már kikeresni.

— Micsoda örökséget? Van róla írása?

— Nincs.

— Aztán mekkora az a hirtok?

— Vagy harmincezer hold.

Utána néz em a dolognak, s rájöttem, hogy a Thibay-család közös őse, ki a birtok első szerzője volt, a Kácion nemzetségből származott. A kácion ősturáni szó, s annyit jelent, mint tigris. A Kácion nemzetség IV. Béla korában már két nemzetségre szakadt az egyikből a gróf Karolyiak, Vadayak, Bagosyak származtak. Hát az en duna-szentgyörgyi német részére a Karolyiaktól kellett volna azt a kis örökséget elperelni.

De ugyancsak IV. Béla idejében vált ki a Kácion-nemzetségből a Zakó-család, amelyből a gróf Szarayak, Ördög-Ábrányiak, Pongráczok és Thybaiak származtak. A Thibay-család két agra oszlott: ungmegyei és gömörmegei agra. Mindkét megyében Thibai volt az ősi fészék.

Mikor asszonyneámet kérdeztem, hogy melyik aghoz tartozik, azt már nem tudta megmondani. Mikor azt kérdeztem, hogy mivel tudja a rokonságot bizonyítani, azt felelte:

— Nincsen ebben semmi kétségem.

1827-ben még látogattuk őket, még a yaflátogatásban voltunk, én kis lány voltam ugyan, de emlékszem rá, hogy ők is voltak náunk.

Ez az atyafilátogatás! Nemesek a vér szerint való rokonság emlékezetét tartja fenn, nemcsak a családi nyelvtörzsdóság érzelmeit ápolja, hanem az Árpád idejében elfoglalt és későbbi királyaink alatt szerzett birtokhoz való családi jogának a megőrzésére is szolgált.

Az az idő, mely e társadalmi szokást fenntartaná, nincs többé. Ma már a rokonság csak a testvérek, unokatestvérek, sógorokig terjed, néha azokig is, akik után ismeretlenül és véletlenül örökségre számíthatunk. De az a benső, az az édes, az a tiszta családi érzés, amely a nemességnél minden perpatvarkodás dacára erősen élt és közreműködött arra, hogy Magyarországot ez a nemesség föntartsa és erőssé tegye, ma már nincs meg. A mai nemzedék csak erős munkával és a haza intézményeihez való ragaszkodással pótolhatja az ősei meleg rokoni érzését, mely a múltból nem tér vissza soha.

A bélyegtvörvény 209. §. 2. p. al. bélyegmentes.

A legjobb és legolcsóbb sorsjegy

A Tisza Kálmán, br. Bauffy Dező, gr. Tisza Lajos, br. Vay Béla, és gr. Dégenfeld József urak

védnöksége alatt kibocsátott

Kolozsvári szeretetház sorsjegye,

mely áll 4 főnyereményből 57.000 korona értékben, továbbá

3996 nyereményből 103.000 korona értékben, összesen

4000 nyereményből 160.000 korona értékben.

A legkisebb nyeremény mind a két húzásnál 10 korona.

I. húzás 1898. február hó 10-én.

II. húzás 1898. április hó 10-én.

Mind a két húzásra érvényes sorsjegy ára

csak 2 korona.

Kaphatók:

a rendező bizottságnál Kolozsvártt, továbbá minden sorsjegyelárusító helyen.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapir czégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnyomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos iverk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitűnő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczérszámlák bor és sör czimkéi.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.